



# POROČILO O ANALIZI POTREB IZVAJALCEV PO SYSTEMSKI PODPORI PRI IZVAJANJU PROGRAMA OSNOVNA ŠOLA ZA ODRASLE

Natalija Žalec, Andragoški center Slovenije , 2021

[Natalija.zalec@acs.si](mailto:Natalija.zalec@acs.si)

Poročilo o analizi potreb izvajalcev po sistemski podpori pri izvajanju programa osnovna šola za odrasle

Avtorica: Natalija Žalec, spec. andr., MAEd(UK)

Financer naloge: Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport

Izdaja: Andragoški center Slovenije, 2021, zanj dr. Nataša Potočnik, elektronska izdaja

Založnik: Andragoški center Slovenije

Jezikovni pregled: Gradivo ni jezikovno pregledano

## Kazalo vsebine

Problemska področja analize .....	3
Profil odgovarjajočih strokovnih delavcev v izvajalski organizaciji .....	3
Položaj programa OŠO v izvajalski organizaciji .....	4
Razmerje med številom udeležencev OŠO in andragoški delavci.....	6
Izobraževalne potrebe in ovire udeležencev programa OŠO .....	7
Ovire s katerimi se srečujejo andragoški delavci v programu OŠO .....	9
Podpora udeležencem in izvajalcem v programu OŠO .....	10
Zadovoljstvo z dosedanjo podporo .....	11
Sklepne ugotovitve .....	14
Viri .....	17
Priloga: Vprašalnik .....	19

## Problemska področja analize

V okviru naloge Strokovna podpora izvajalcem programa osnovna šola za odrasle (OŠO) smo v letu 2021 opravili analizo potreb izvajalcev po sistemski podpori. V ta namen smo v orodju Enka pripravili anketni vprašalnik (v prilogi 1), ki smo ga posredovali vsem dvajsetim ljudskim univerzam, ki so v obravnavanem obdobju izvajale program OŠO. Posredovali smo ga na poimenske elektronske naslove direktoric (N=20) in vodij oz. organizatoric programa oz. programskega področja (N=25), ki so nam jih posredovale izvajalske organizacije. Anketni vprašalnik je bil posredovan na skupno 45 naslovov. Nanj je odgovorilo 35 naslovnikov. Vprašalnik sestavlja 19 vprašanj. Večina vprašanj je zaprtega tipa z dodano možnostjo odprtih odgovorov. Anketiranje je potekalo od 23. junija do 15. julija 2021. 22 odgovarjajočih izhaja iz vzhodne, 12 iz zahodne kohezijske regije, ena oseba se ni opredelila. V nadaljevanju podajamo rezultate anketiranja, v zadnjem delu pa tudi sklepno refleksijo in predloge za nadaljnjo obravnavo.

Problemska področja, ki smo jih zajeli v analizo so naslednja:

- Profil (delovna vloga) odgovarjajočih andragoških delavcev OŠO v anketnem vprašalniku
- Položaj OŠO v izvajalski organizaciji
- Položaj in potrebe udeležencev OŠO v izvajalski organizaciji
- Zadovoljstvo izvajalskih organizacij z aktualno sistemsko podporo
- Aktualne in strateške potrebe izvajalcev programa OŠO
- Skupna aplikacija za načrtovanje, spremljanje in vrednotenje OŠO

## Profil odgovarjajočih strokovnih delavcev v izvajalski organizaciji

Med odgovarjajočimi prevladujejo ženske in sicer predstavljajo 94 odstotkov vseh. Največji – 40 odstotni delež predstavlja starostna skupina med 31 in 40 let. Sledi ji starostna skupina od 41 do 50 let, ki predstavlja 29 odstotkov. 71 odstotkov vseh ima univerzitetno izobrazbo (SOK 8), 14 odstotkov visokošolsko izobrazbo 1. stopnje (SOK 7), 9 odstotkov višjo strokovno izobrazbo (SOK 6), 6 odstotkov oziroma dve osebi pa sta si pridobili magisterij znanosti ali umetnosti (SOK 9). Na vprašanje o delovnem mestu, ki ga opravljajo v izvajalski organizaciji, so anketiranci lahko izbrali več odgovorov; najpogosteje navedeno delovno mesto je organizator/ka izobraževanja odraslih (59 odstotkov), ki mu sledi vodja izobraževanja odraslih ali programskega področja (18 odstotkov), 13 odstotkov je bilo direktoric/jev, 5 odstotkov odgovarjajočih je navedlo delovno mesto učitelja/ice, 6 odstotkov pa tudi administrativno delo in predstojniško delovno mesto. Iz podatkov lahko zaključimo, da so na vprašalnik večinoma odgovarjale univerzitetno izobražene ženske srednjih let, ki v programu OŠO prevladujoče opravljajo delo organizatorke izobraževanja odraslih ali vodje programskega področja.

Z vidika delovnih izkušenj v programu OŠO pa je porazdelitev, ki je razvidna iz preglednice 1, bolj razpršena.

Koliko let delovnih izkušenj imate na programu OŠO?		
Odgovori	Frekvenca	Odstotek
1 (manj kot 2 leti.)	7	20%
2 (od 2 do 5 let.)	10	29%
3 (od 6 do 10 let)	4	11%
4 (od 11 do 15 let)	4	11%

5 (od 16 do 20 let)	5	14%
6 (več kot 20 let)	4	11%
Skupaj veljavnih odgovorov	34	97%

Preglednica 1: Delovne izkušnje v programu OŠO

Razvidno je, da ima največ odgovarjajočih (29 odstotkov) od dveh do pet let delovnih izkušenj, z 20 odstotnim deležem jim sledijo najmanj izkušeni, to so tisti, ki imajo manj kot dve leti delovnih izkušenj na področju OŠO. Na drugi strani pa iz preglednice lahko razberemo, da ima 36 odstotkov vseh odgovarjajočih več kot deset let delovnih izkušenj na področju OŠO. Gledano v celoti je delež manj izkušenih – ki imajo manj kot deset let delovnih izkušenj višji od deleža izkušenih – deset let ali več.

### Položaj programa OŠO v izvajalski organizaciji

Položaj programa v izvajalski organizaciji smo ugotavljali skozi število udeležencev, število andragoških delavcev, vloge in naloge, ki jih opravljajo v kontekstu javne službe ter skozi obseg dela, ki ga namenijo organizaciji programa OŠO.

V izvajalski organizaciji se s programom OŠO ukvarja različno število delavcev. V zvezi s programom opravljajo različne naloge, pa tudi vloge. Kot je prikazano v preglednici, se slaba četrtnina (23 odstotkov) odgovarjajočih s programom ukvarja sama – brez drugih strokovnih sodelavcev. Če k tem prištejemo še enajst odstotkov odgovarjajočih, ki jim pri tem pomaga administrativno osebje, lahko ugotovimo, da se v eni tretjini organizacij programu OŠO posveča le ena oseba ob morebitni podpori administrativnega osebja. 37 odstotkov odgovarjajočih je odgovorilo, da se razen njih s programom ukvarja še ena organizatorka izobraževanja. Pri tem je potrebno poudariti, da ne moremo zanesljivo vedeti, kdo je na vprašanje odgovoril. Sklepamo, da je tako odgovorila večina direktoric. 26 odstotkov odgovarjajočih je odgovorilo, da svoje delo v programu OŠO opravlja v okviru širšega tima notranjih sodelavcev, ki se tudi ukvarjajo s programom OŠO. Vloge v timu so različno opredelili; tudi tukaj pa se je potrdilo, da je število strokovnih vlog omejeno na eno ali največ dve osebi. V primeru, ko se s programom OŠO ukvarjata dve osebi, je druga oseba največkrat direktor ali vodja programskega področja. Približno tretjina vseh odgovarjajočih, ki svoje delo opravlja v okviru širšega tima, je vanj zajela tako naloge, ki so povezane s strokovnim delom, pa tudi podporne storitve, ki jih MIZŠ upošteva pri financiranju – npr. poleg organizatorja, še delež direktorja (vodenje), finančno-administrativno in tehnično osebje ter čistilke. V dveh tretjinah širšega tima so ob organizatorju navajali še učitelje in javne delavce, ki nudijo učno pomoč ali drugo podporo (npr. javna delavka za socializacijo Romov). V enem primeru so navajali še 70 odstotni delež dela, ki ga opravi oseba, ki udeleženi nudi podporo pri samostojnem učenju, v enem primeru pa tudi vlogo informatorja.

Kdo razen vas, se v vaši izvajalski organizaciji (brez zunanjih sodelavcev) še ukvarja s programom OŠO?

(Prosimo, označite ustrezen odgovor!)

Odgovori (N=34)	Frekvenca	Odstotek
S programom OŠO se ukvarjam edino jaz.	8	23%
Jaz in podporno administrativno osebje.	4	11%
Jaz in še ena organizator-ka izobraževanja.	13	37%

Sem del širšega tima notranjih sodelavcev, ki se ukvarjajo s programom OŠO.	9	26%
Skupaj	34	97%

Preglednica 2: Osebe, ki se ukvarjajo s programom OŠO

Ker je program OŠO del javne službe za odrasle, nas je zanimalo ali odgovarjajoči znotraj te opravljajo tudi druge vloge, ki niso specifično povezane le s programom OŠO. Natančnejši pregled vlog (Preglednica 3), ki jih odgovarjajoči opravljajo v okviru javne službe pokaže, da večina opravlja več različnih vlog v javni službi, ki jim namenjajo tudi različen obseg delovnega časa.

Vloga	Odgovori (N=34)					
	1 - Te vloge ne opravljam	2 - Približno četrtino delovnega časa	3 - Približno polovico delovnega časa	4 - Približno tri četrtine delovnega časa	5 - To je moja edina vloga - ves delovni čas	Skupaj
Organizator programa OŠO	11	8	6	7	2	34
	32%	24%	18%	21%	6%	100%
Svetovalec ISIO	22	3	8	1	0	34
	65%	9%	24%	3%	0%	100%
Svetovalec v SSU	27	4	2	1	0	34
	79%	12%	6%	3%	0%	100%
Učitelj-ica v programu OŠO	25	6	0	2	1	34
	74%	18%	0%	6%	3%	100%
Druge vloge:	Direktor; delo na drugih projektih; vodenje območne enote, računovodja; druge naloge (skupaj 9 odgovorov, to je 26 %)					

Preglednica 3: Vloge, ki jih opravljajo respondenti v okviru javne službe

Pri večini odgovarjajočih je vloga organizatorja OŠO le ena od različnih vlog, ki jih v različnem obsegu še opravljajo v izvajalski organizaciji. V okviru javne službe razen organizatorske, opravljajo še vlogo svetovalca ISIO, svetovalca v SSU, opravljajo pa tudi delo učitelja in sodelujejo pri drugih projektih in nalogah v izvajalski organizaciji. Ko odštejemo število, tistih, ki vloge organizatorja sploh ne opravljajo, ugotovimo, da le dve osebi ali slabih 9 odstotkov vseh organizatorjev to vlogo opravlja polni delovni čas, dobrih 60 odstotkov pa največ polovico delovnega časa; od tega 35 odstotkov le četrtino svojega delovnega časa, 26 odstotkov pa polovico delovnega časa. To pomeni, da temu delu posvetijo med 10 do največ 20 ur tedensko.

Iz tega podatka sicer ne moremo zaključiti, da se udeležencem v programu OŠO posvečajo le v vlogi organizatorja, hkrati pa tudi ne, koliko, če sploh, se jim posvečajo v drugih vlogah. Zagotovo pa tak položaj vpliva na kakovost izvajanja posamičnih vlog. Vprašanja se odpirajo predvsem v smislu, obsežnosti in celovitosti podpore, ki jo je mogoče v takem položaju zagotoviti udeležencem v programu OŠO.

Prav tako pomemben je položaj strokovnih delavcev; z vidika njihove (pre)obremenjenosti in usposobljenosti za opravljanje različnih vlog. Vprašanje je najtesneje povezano z razvojem kakovosti. Uradni program OŠO, pa tudi z njim povezna zakonodaja, posebej ne opredelujeta kakovosti pomoči – to je katere pomoči in v kakšnem obsegu naj bi bili deležni udeleženci OŠO.

Veljavna zakonodaja izvajalskim organizacijam nalaga **pripravo in spremljanje osebnega izobraževalnega načrta**, opredeljuje število in profil strokovnih delavcev javne službe in določa normativ, po katerem financira njihovo delo. Pravilnik o vpisnem postopku (Uradni list RS, št. 11/20) v program osnovne šole za odrasle v 8. členu konkretno opredeli sestavine OIN - od ugotavljanja izobraževalnih potreb, prek priznavanja že pridobljenega znanja do priprave izvedbenega načrta in njegovega spremljanja. V 9. členu opredeli pogostnost in način spremljanje OIN. To pomeni (ibid.), da strokovni delavec najmanj enkrat v semestru opravi evalvacijski pogovor z učitelji v oddelku, ki ga udeleženec obiskuje, o izvajanju osebnega izobraževalnega načrta in pridobi mnenje udeleženca izobraževanja o uresničevanju izobraževanja po osebnem izobraževalnem načrtu. Če ugotovi, da ima udeleženec težave pri uresničevanju osebnega izobraževalnega načrta, pripravi ustrezne spremembe izobraževalnega načrta, ki jih mora v OIN tudi utemeljiti ( ibd., 8. člen).

Iz navedenega je razvidno, da gre za kompleksno strokovno delo, ki razen pogovora z udeležencem in učitelji v nekaterih primerih zahteva tudi prilagoditev načrta, ki bo udeležencu omogočilo uspešno nadaljevanje izobraževanja. Pomembno vprašanje pri tem je, koliko je udeležencev potrebuje prilagoditve in kakšno pomoč potrebujejo. Katere prilagoditve OIN jim izvajalske organizacije ob omejenem številu strokovnih delavcev zmorejo zagotoviti? Ali so andragoški delavci usposobljeni za ugotavljanje potreb udeležencev in, kdo jim pri tem lahko pomaga? To so temeljna vprašanja, ki se povezujejo s kakovostjo izobraževalne storitve in izobraževalne izkušnje.

### Razmerje med številom udeležencev OŠO in andragoški delavci

Podatki o udeležbi odraslih v programu OŠO v letih od 2018 do 2020 (Preglednica 4), ki so jo za svojo organizacijo posredovali odgovarjajoči pokaže, da se pri večini odgovarjajočih v program vključuje od 31 do 100 udeležencev. V petih primerih (15 odstotkov) se v program vključuje več kot 100 ali celo več kot 150 udeležencev.

	Do 30	31 do 50	51 do 100	101 do 150	Več kot 150	Skupaj	Poprečje
2018	11	9	8	3	3	34	2,4
	32%	26%	24%	9%	9%	100%	
2019	12	5	11	1	4	33	2,4
	36%	15%	33%	3%	12%	100%	
2020	11	9	8	2	3	33	2,3
	33%	27%	24%	6%	9%	100%	

Preglednica 4: Število izvajalcev po številu udeležencev v programu OŠO v obdobju 2018 do 2020

Ne glede na razpon udeležbe pa se v pogledu števila strokovnih delavcev, ki se ukvarjajo s programom OŠO organizacije med seboj ne razlikujejo prav dosti. Povedano drugače, iz primerjave podatkov o udeležbi in števila strokovnih delavcev, ki se ukvarjajo s programom OŠO, lahko razberemo, da se število organizatorjev ali drugih andragoških sodelavcev ne povečuje premo sorazmerno s številom udeležencev. Prav tako se bistveno ne zvečuje delež delovnega časa, ki ga odgovarjajoči namenjajo organizaciji program. Pravilnik o standardih in normativih za financiranje in izvajanje javne službe na področju izobraževanja odraslih (Uradni list RS, št. [180/20](#)) v 8. členu opredeljuje normativ za oblikovanje standardnih in kombiniranih oddelkov ter v zvezi s tem utemeljene izjeme. Normativ za oblikovanje standardnega oddelka je najmanj 10 in največ šestnajst vpisanih udeležencev, normativ za oblikovanje kombiniranega oddelka pa najmanj 6 in največ 10 udeležencev. Iz utemeljenih razlogov se normativ v standardnem ali v kombiniranem oddelku lahko v soglasju z ministrstvom zniža za 4 udeležence, prav tako pa se lahko standardni oddetek poveča za dva udeleženca, torej na 18 udeležencev. Če torej število udeležencev pretvorimo v oddelke skladno z normativi imajo v organizacijah odgovarjajočih večinoma med 2 in 10 standardnih oddelkov ali 5 do 10 kombiniranih oddelkov.

Skladno s 4. členom Pravilnika (ibd.) bi to pomenilo, da organizatorjevo delo obsega najmanj 40 pa vse do 200 odstotkov delovnega časa oziroma, da bi v organizacijah, ki imajo največ udeležencev to delo morala opravljati vsaj dva organizatorja polni delovni čas. Z vidika števila udeležencev v programu se nam pojavi vprašanje, zakaj večina teh, ki opravljajo organizatorsko delo, temu delu posveti največ polovico ali manj kot polovico delovnega časa. Del odgovora morda lahko poiščemo v vrednosti organizatorjevega dela, kakor jo opredeljuje 4. člen Pravilnika (ibd.). Za določitev stroška dela organizatorjev izobraževanja odraslih, ki organizirajo program osnovne šole za odrasle, se kot obračunski element uporablja 39. plačni razred. Tega se sicer s sklepom ministra lahko uskladi s povprečnim plačnim razredom učiteljev v osnovni šoli po vsakih treh letih izvajanja programa osnovne šole za odrasle, če je povprečje plačnih razredov višje od 39. plačnega razreda. S tem lahko vsaj deloma pojasnimo relativno nizko število delovnih izkušenj zaposlenih v programu OŠO. Skladno s tem morda lahko vsaj deloma razumemo tudi obremenjenost organizatorjev z drugimi nalogami v izvajalski organizaciji. Financiranje javne službe zaposlenim namreč ne omogoča enakovrednega plačila kot bi ga imeli, če bi bili zaposleni in napredovali na drugih področjih vzgojno-izobraževalnega dela, npr. v programu osnovna šola ali v programih, kamor se vključujejo otroci in mladi s podobnimi potrebami, ki jih izkazujejo udeleženci v programu OŠO. Domnevamo, da morajo javni zavodi – ljudske univerze za odpravo teh neskladij del dohodka pridobiti na trgu ali skozi druge projekte, ki ga porazdelijo na vse zaposlene – tudi na organizatorje. Strokovno korektno vprašanje je, katere kriterije zahtevnosti dela je financer upošteval pri vrednotenju dela izobraževalcev odraslih v javni službi – organizatorjev izobraževanja, ali so ti dovolj razlikovalni glede na zahtevnost in težavnost dela, predvsem pa, kako to vpliva na položaj izobraževanja odraslih, posebej še ranljivih skupin, ki se vključujejo tudi v program OŠO.

### Izobraževalne potrebe in ovire udeležencev programa OŠO

Oglejmo si obseg in vrsto izobraževalnih potreb in ovir s katerimi se soočajo udeleženci programa OŠO, kakor so jih opredelili odgovarjajoči. V vprašalniku so lahko izbirali med različnimi potrebami in ovirami s katerimi se soočajo udeleženci OŠO ter jih glede na pogostnost razvrstili v pet skupin: prevladujoče; pogosto; občasno; redko; nikoli. Kategorije potreb smo oblikovali na podlagi poizvedb in ugotovitev predhodnih evalvacij programa (Evalvacija, 2012), kakor so jih navajali strokovni sodelavci (učitelji, organizatorji programa, direktorji).



Z vidika izobraževalnih potreb in podpore, ki jo potrebujejo udeleženci (pred, med in po izobraževanju) lahko iz odgovorov razberemo, da večina respondentov pri svojem delu **prevladujoče ali pogosto** obravnava:

- mladostnike med 15. in 18. letom, ki si niso pridobili osnovnošolske izobrazbe in jih je v program napotila šolska svetovalna služba neposredno po tem, ko so neuspešno izpolnili osnovnošolsko obveznost (64 odstotkov). Pri teh mladostnikih so odgovarjajoči najpogosteje opazili notranje ovire, ki se kažejo kot moteče vedenje, slabo sporazumevanje v slovenskem jeziku, slaba samopodoba in šibka motivacija za učenje;
- udeležence s splošnimi učnimi težavami (64 odstotkov); največkrat so povezane s šibko motivacijo za učenje, težavami z razumevanjem slovenščine, socialno-kulturno drugačnostjo, slabše razvitimi samoregulacijskimi zmožnostmi (npr. načrtovanje, organizacija, refleksija in samoevalvacija učenja ipd.);
- udeležence, ki jih slabe bivanjske in gmotne razmere ovirajo pri izobraževanju (53 odstotkov); ti udeleženci se soočajo s številnimi situacijskimi ovirami, ki so povezane z zagotavljanjem eksistence, pomanjkanjem sredstev za prevoz, odsotnostjo ali neustreznostjo prostora v katerem bi se lahko učili (ta problematika je posebej izrazita pri Romih, udeležencih s subsidiarno zaščito, ki so nastanjeni v azilnih domovih, skratka, kjer omejen prostor posega in omejuje njihovo zasebnost), slabša dostopnost do učnih pripomočkov in sredstev (npr. digitalna sredstva, internet, ipd.) in posledično tudi šibki motivaciji za učenje;
- udeležence, ki ne razumejo slovenskega jezika (53 odstotkov);
- 56 odstotkov odgovarjajočih navaja, da pogosto ali občasno obravnava tudi udeležence s težavami v duševnem zdravju;
- mlajše brezposelne odrasle do 26 let, ki jih je v program napotil zavod za zaposlovanje (44 odstotkov), ki se poleg situacijskih ovir soočajo tudi s sistemskimi, ki jih omejujejo pri kariernem razvoju, saj so sistemske možnosti za pridobitev štipendije, ki bi jim omogočala nadaljevanje izobraževanja v programih za pridobitev izobrazbe za odrasle skrajno omejene, vključitev v brezplačne programe za mladino pa zanje ni mogoča.

**Relativno pogosto obravnavajo:**

- Odrasle s specifičnimi učnimi težavami (39 odstotkov odgovarjajočih prevladujoče ali pogosto, 38 odstotkov pa občasno),
- 39 odstotkov pogosto ali občasno obravnava tudi udeležence, ki so analfabetsko nepismeni v latinici, mnogi tudi v maternem jeziku. Izobraževalne potrebe teh udeležencev so povezane tudi z nizko ravnijsko funkcionalne pismenosti in splošne razgledanosti, ki je potrebna za samostojno delovanje v šoli in v družbi.

**V kategorijo redko ali nikoli** so respondenti večinoma uvrstili zaposlene odrasle starejše od 45 let, ki jih v izobraževanje napoti delodajalec (91 odstotkov), osebe z mednarodno ali subsidiarno zaščito (74 odstotkov), odrasle na prestajanju zaporne kazni (73 odstotkov).

Izrazito **polarno** pa so razvrstili delo z naslednjimi kategorijami odraslih:

- Odrasli, ki končali OŠ s prilagojenim programom: 50 odstotkov redko ali nikoli, 32 odstotkov občasno, 15 odstotkov pogosto;
- Odrasli brez dokazil o izobrazbi: 53 odstotkov redko, 45 odstotkov pogosto ali občasno;

- Udeleženci, ki pripadajo romski etnični skupnosti: 56 odstotkov redko ali nikoli, 38 odstotkov prevladujoče ali pogosto.

Ko strnemo potrebe, ki izhajajo iz ovir s katerimi se soočajo obravnavane skupine odraslih, vidimo, da so kompleksne. Domnevamo, da se ista oseba lahko sooča z več različnimi ovirami ali se pri njej pojavljajo različne prikrajšanosti; npr. oseba ima slabe bivanjske razmere, zdravstvene težave, se kulturno razlikuje od šolske kulture, ne razume učnega jezika. Vse to lahko pomembno oslabi njeno motivacijo za udeležbo in dokončanje šolanja, če ni deležna ustrezne podpore.

### Ovire s katerimi se srečujejo andragoški delavci v programu OŠO

Zanimalo nas je tudi ali se andragoški delavci pri svojem delu srečujejo z ovirami, ki vplivajo na kakovost njihovega dela, hkrati pa jih ne morejo premostiti sami ali brez systemske podpore. Iz ponujenega seznama so lahko izbrali največ tri, ki po njihovem mnenju najbolj vplivajo na njihovo delo. Iz preglednice 5 je razvidno, da so najpogosteje izbrali ovire, ki izhajajo iz predmetnika in učnih načrtov programa. Na drugem mestu so ovire, ki so povezane z odsotnostjo specifične strokovne pomoči, ki bi jo potrebovali udeleženci (zdravstvene in specifične učne težave, razumevanje učnega jezika ipd.). Med pogostejšimi ovirami so navedli tudi pomanjkanje ustreznih učnih virov ter zagotavljanje ustrezno usposobljenih učiteljev. Devet odstotkov odgovarjajočih pa se pri svojem delu ne srečuje z ovirami, ki jih ne bi zmogli premostiti sami.

Ovire	Frekvenca	delež (v %)
• Ne, ni ovir	7	9
• Da, ovire so povezane z odsotnostjo strokovne pomoči, ki bi jo udeleženci potrebovali (npr. SUT, zdravje, razumevanje jezika)	13	<b>16</b>
• Da, ovire so povezane z odsotnostjo materialne pomoči, ki bi jo udeleženci potrebovali pri izobraževanju (situacijske ovire)	6	7
• Da, ovire so povezane z odsotnostjo ustreznih učnih virov	11	<b>14</b>
• Da, ovire so povezane s predmetnikom in učnimi načrti programa OŠO	15	<b>19</b>
• Da, ovire so povezane s težavami pri zagotavljanju ustrezno usposobljenih učiteljev	10	<b>12</b>
• Da, ovire so povezane s financiranjem programa OŠO	2	2
• Da, ovire so povezane z logistično podporo (npr. pretok informacij med deležniki, pridobivanje, dostopnost in uporaba podatkov, dokumentiranje in dokumentacija ipd.)	3	4
• Da, ovire so povezane z neustrezno tehnološko (digitalizirano) podporo izvajanju programa	5	6

• Da, ovire so povezane z odnosi med deležniki programa	1	1
• Da, ovire so povezane s prepoznavnostjo programa	4	5
• DA, druge ovire	4	5
• SKUPAJ	81	100

Preglednica 5: Ovire s katerimi se soočajo andragoški delavci v OŠO

### Podpora udeležencem in izvajalcem v programu OŠO

Pomemben zunanji dejavnik, ki vpliva na položaj programa OŠO je kakovost zunanje podpore izvajalcem in udeležencem programa OŠO. V zvezi s potrebami in podporo, ki bi jo potrebovali v izvajalskih organizacijah, pa tudi o tem, kako so z njo zadovoljni, smo v anketnem vprašalniku postavili več vprašanj.

Prvo vprašanje je bilo odprto. Z njim smo želeli spodbuditi asociacije – kaj *vam najprej pride na misel ob vprašanju o potrebah izvajalcev programa OŠO*. Prosili smo jih, da zapišejo prve tri asociacije. Odgovore smo kategorizirali po vrsti potreb in po pogostosti odgovorov.

Prva kategorija odgovorov, ki je bila tudi najpogostejša všteta kurikul v ožjem smislu. Znotraj te kategorije je bila najpogosteje izražena **potreba po novem ali prenovljenem programu OŠO**. V to je vključena tudi potreba po ustreznih učnih gradivih in jasnih navodilih za izvajanje programa. V skupnem deležu je tako odgovorilo 50 odstotkov odgovarjajočih.

Druga kategorija odgovorov zajema podporo strokovnim delavcem v izvajalskih organizacijah, ki jo opredeljujejo **kot potrebo po skupnih orodjih** – enotni dokumentaciji in orodjih za spremljanje in poročanje o izvajanju programa (aplikaciji) ter skupnem oblikovanju osebnega izobraževalnega načrta. Na te vidike opozorilo dobrih 28 odstotkov odgovarjajočih.

Tretja kategorija odgovorov povzema **sodelovanje z drugimi ustanovami v okolju** in svetovalno podporo, ki jo potrebujejo v izvajalskih organizacijah. Na tem mestu izražajo potrebo po svetovalcih učiteljem, ki poučujejo v OŠO; predvsem pri problematiki, ki je niso obravnavali v začetnem izobraževanju – npr. delo s priseljenci, ki ne govorijo slovenskega jezika, z udeleženci, ki imajo težave z duševnim zdravjem ali imajo posebne potrebe, ki prihajajo iz drugačnega kulturnega okolja, ipd. V tej povezavi navajajo predvsem potrebo po sodelovanju z ustanovami, ki imajo ustrezno strokovno znanje in bi lahko nudile podporo udeležencem ter svetovale strokovnim delavcem (npr. specialni pedagogi, kulturni mediatorji, prevajalci, klinični psihologi, socialni pedagogi, socialni delavci ipd.). Na tem mestu so opozorili tudi na potrebo po **razširjeni kadrovski zasedbi v programu OŠO** in v tej zvezi potrebo po prilagajanju pravilnikov in opredelitev, ki veljajo za odrasle v krovnem zakonu (ZOFVI). Izražajo tudi potrebo koordiniranem in načrtnem sodelovanju ter izmenjavi izkušenj med izvajalci programa, tako v okviru stanovskih združenj ( ZLUS, ZISSS), kot tudi v razvojnih delovnih skupinah in strokovnih aktivih.

V tej zvezi smo udeležence vprašali, katere so njihove in izobraževalne potrebe učiteljev v programu OŠO ter drugih andragoških delavcev, za katere menijo, da bi jih lahko zadovoljili v okviru spopolnjevanja. Vprašanje je bilo odprtega tipa, zato smo njihove odgovore naknadno kategorizirali v naslednje kategorije:

- Delo z udeleženci: obravnava motečega vedenja in nasilja; medkulturno komuniciranje; delo z alfabetsko nepismenimi; obravnava težav v duševnem zdravju; ko udeleženci ne razumejo učnega jezika.
- Razvoj digitalnih kompetenc pri učiteljih; snovanje izobraževanja na daljavo in kombiniranega izobraževanja.
- Razvoj in priprava učnih gradiv za OŠO udeležence.
- Romska kultura in jezik.
- Animiranje - spodbujanje učenja in oblikovanje učnih navad pri udeležencih.
- Razvijanje temeljnih spretnosti pri udeležencih, npr. branje, pisanje,...

### Zadovoljstvo z dosedanjo podporo

Zanimalo nas je, kako so zadovoljni s podporo, ki jim je trenutno na voljo. Opredelili smo različna področja podpore, ki smo jih zaznali v predhodnih razpravah na srečanjih z izvajalci ( Delovna skupina Izhodišča za prenovo programa Osnovna šola za odrasle v okviru Letnega posveta o izobraževanju odraslih; Strokovni posvet: Program osnovne šole za odrasle – izhodišča za vseživljenjsko učenje za vse in vsakogar, 2019) in jih prosili, da pri vsaki opredelijo stopnjo zadovoljstva na lestvici od 1 do 6, pri čemer 1 pomeni, da so s podporo povsem zadovoljni, 5 pa, da podpore ni ali pa z njo niso zadovoljni, s 6 pa so označili podporo, ki je niso znali presoditi. V preglednici 6 je prikazana distribucija odgovorov pri posameznem področju podpore.

V splošnem lahko ugotovimo, da s podporo niso povsem zadovoljni. Menijo, da je problematika osnovne šole za odrasle zapostavljena tako v pogledu njene umeščenosti v strokovne posvete kot tudi z vidika širših razprav pri iskanju rešitev. Podobno nezadovoljni so tudi z umeščenostjo osnovnošolskega izobraževanja v vzgojnoizobraževalni sistem R Slovenije. K temu lahko prištejemo tudi nezadovoljstvo s sistemsko podporo udeležencem. Pogrešajo možnost strokovnih konzultacij, ki so povezana s kurikulumom OŠO, npr. s cilji, predmetnikom in z vključevanjem različnih skupin odraslih. Najslabše so ocenili tehnološko podporo, pri kateri je iz odgovorov na druga vprašanja razvidno, da gre za vprašanja poenotenja vrste in avtomatizacije dokumentacije (npr. aplikacija za oblikovanje in spremljanje osebnega izobraževalnega načrta (OIN), prenašanja podatkov iz ene v drugo aplikacijo (npr. iz OIN v centralno evidenco), obseg in vrsta podatkov o udeležencih, omejeno dostopanje in preverljivost podatkov o udeležencih, ki se ponovno vpisujejo v program pri drugem izvajalcu, potem ko so bili iz njega že izpisani. To omejuje izvajanje 12. člena ZIO-1 (Uradni list RS, št. [6/18](#) ), ki pravi, da se lahko udeleženec v program OŠO brezplačno vpiše največ dvakrat, če je bil pred tem izpisan iz programa.

Med področji podpore s katero so relativno zadovoljni so uvrstili finančno in podporo pri spopolnjevanju učiteljev in organizatorjev OŠO. Najbolj razpršeno je zadovoljstvo s pravno formalno urejenostjo programa in sodelovanjem in povezanostjo med deležniki programa.

	1 - Podpora je odlična	2- Podpora je ustrezna	3 - Nekateri stvari bi bile lahko bolj urejene, sicer je podpora ustrezna	4 - Razen nekaterih izjem, je podpora šibka	5 - Ne, podpora izvajalcem ni zadostna	6- Ne znam odgovoriti	Skupaj
Splošno zadovoljstvo s podporo izvajalcem OŠO	2 6%	1 3%	12 35%	8 24%	9 26%	2 6%	34 100%
Tehnološka podpora pri izvajanju OŠO	3 9%	1 3%	4 12%	8 24%	15 44%	3 9%	34 100%
Finančna podpora pri izvajanju OŠO	6 18%	12 35%	6 18%	5 15%	3 9%	2 6%	34 100%
Možnost strokovnih konzultacij v povezavi s kurikularnimi vprašanji OŠO (npr. cilji, predmetniki, vključevanje različnih skupin odraslih ipd.)	3 9%	2 6%	7 21%	10 29%	10 29%	2 6%	34 100%
Strokovno spopolnjevanje učiteljev in organizatorjev OŠO	3 9%	7 21%	7 21%	11 32%	5 15%	1 3%	34 100%
Umeščenost problematike OŠO na strokovne posvete in širše razprave pri iskanju rešitev	2 6%	3 9%	6 18%	10 29%	13 38%	0 0%	34 100%
Pravno (zakonsko in podzakonsko) urejanje programa OŠO	2 6%	6 18%	10 29%	6 18%	10 29%	0 0%	34 100%
Umeščanje programa OŠO v vzgojno-izobraževalni sistem R Slovenije	2 6%	11 32%	3 9%	7 21%	11 32%	0 0%	34 100%
Povezanost in sodelovanje med deležniki OŠO	3 9%	8 24%	9 26%	10 29%	4 12%	0 0%	34 100%
Sistemska podpora udeležencem programa OŠO	2 6%	5 15%	8 24%	7 21%	9 26%	3 9%	34 100%
Drugo (prosimo, navedite): <u>v času CoV-19</u>	0	0	0	0	1	5	6

Preglednica 6 : Zadovoljstvo z dosedanjo podporo

Glede na razprave in pobude znotraj stanovskih srečanj in spopolnjevanj za organizatorje smo pričakovali, da bo zadovoljstvo s tehnološko podporo nizko. Zato smo v anketni vprašalnik umestili tudi vprašanje o tem, katere sestavine in funkcije naj bi združevala morebitna spletna aplikacija, ki bi poenostavila izvedbeno načrtovanje, poenotila zbiranje podatkov in olajšala njihovo izmenjavo in uporabo. Pri vsaki sestavini so se odgovarjajoči opredelili tudi o stopnji njene pomembnosti na lestvici od 1 do 5, pri čemer je 1 zelo pomembno, 4 nepomembno, 5 pa pomeni, da se odgovarjajoči ne more opredeliti. Iz preglednice 7 je razvidno, da so v poprečju vse predlagane vsebine pomembne, z izjemo komunikacije med udeleženci, ki se zdi manj pomembna. Zelo pomembna med ponujenimi sestavinami pa je oblikovanje, spremljanje in vrednotenje osebnega izobraževalnega načrta.

	1 Zelo pomembno	2 Pomembno	3 Manj pomembno	4 Ne-pomembno	5 Nimam mnenja	Skupaj	Poprečje
Registracija in vpis udeležencev v program	22 67 %	7 21%	3 9%	1 3%	0 0%	33 100%	1,5
Oblikovanje, spremljanje in vrednotenje OIN	22 67%	11 33%	0 0%	0 0%	0 0%	33 100%	<b>1,3</b>
Oblikovanje in urejanje urnikov	12 36%	13 39%	6 18%	2 6%	0 0%	33 100%	1,9
Komuniciranje med udeleženci	6 18%	12 36%	12 36%	3 9%	0 0%	33 100%	2,4
Komuniciranje med udeležencem in učitelji/strokovnimi delavci	14 42%	12 36%	6 18%	1 3%	0 0%	33 100%	1,8
Dostop udeležencev do učnih gradiv	17 52%	13 39%	3 9%	0 0%	0 0%	33 100%	1,6
Sumarno zbiranje podatkov za poročilo financerju	14 42%	18 55%	1 3%	0 0%	0 0%	33 100%	1,6
Registracija zainteresiranih udeležencev za vpis	10 30%	18 55%	4 12%	1 3%	0 0%	33 100%	1,9
Obveščanje udeležencev pred, med in po udeležbi v programu	12 36%	15 45%	4 12%	2 6%	0 0%	33 100%	1,9
Drugo	Izpis, pogodbe, izpis potrdil, izpis spričeval, forum za izvajalce programa						

Preglednica 7: Sestavine aplikacije za načrtovanje, spremljanje in vrednotenje dela v programu OŠO

#### Podpora Andragoškega centra Slovenije izvajalcem v prihodnosti

Ker Andragoški center Slovenije že od svoje ustanovitve v okviru svojih nalog podpira izvajalce programa OŠO, nas je zanimalo, kakšna so njihova pričakovanja v zvezi s podporo Andragoškega centra. Tudi tukaj smo postavili zaprto vprašanje z možnostjo dopolnitve predlaganih odgovorov. Prav tako smo vprašane zaprosili, da na lestvici od 1 do 5 opredelijo prioritetenost posamezne podpore pri čemer je 1 prioriteten, 5 pa ni prioriteten. Med glavne prioritete so uvrstili posodobitev ali pripravo novega programa OŠO in pripravo enotne dokumentacije za načrtovanje in spremljanje programa OŠO, manj prioriteten pa so podpirne dejavnosti pri animiranju udeležencev za vpis v program OŠO. V

preglednici 8 je prikazana razvrstitev vseh predlaganih dejavnosti in tistih, ki so jih na seznam dodali odgovarjajoči.

	1	2	3	4	5	Skupaj	Poprečje
Posodobitev ali priprava novega programa OŠO	18	8	1	3	3	33	1,9
	55%	24%	3%	9%	9%	100%	
Priprava enotne dokumentacije za izvajanje in spremljanje OŠO	20	6	0	1	5	32	1,9
	63%	19%	0%	3%	16%	100%	
Podporne dejavnosti pri animiranju udeležencev za vpis v program OŠO	11	6	10	3	3	33	2,4
	33%	18%	30%	9%	9%	100%	
Podpora pri spopolnjevanju učiteljev in drugih strokovnih delavcev	16	6	6	1	3	32	2
	50%	19%	19%	3%	9%	100%	
	50%	19%	19%	3%	9%	100%	

Preglednica 8: Pričakovana podpora izvajalcem s strani ACS

### Sklepne ugotovitve

Podatki, ki smo jih pridobili z analizo ob potrebah izvajalskih organizacij zrcalijo tudi položaj programa OŠO in znotraj tega tudi položaj andragoških delavcev, nakazujejo pa tudi potrebne ukrepe, ki so povezani z zagotavljanjem ustrezne kakovosti. Pri tem je potrebno upoštevati družbeni in širši kurikularni kontekst v katerem se program izvaja. Glave ugotovitve, ki jih lahko izluščimo iz pridobljenih podatkov so:

1. Potrebna je prenova programa; obstoječi predmetnik in učni načrti ne omogočajo uresničevanja ciljev programa. Ob tem je potrebno premisliti tudi o namenu in umeščenosti programa OŠO v vzgojnoizobraževalni sistem, kar je razen ožjih kurikularnih vprašanj (prenova programa), povezano tudi z zagotavljanjem medsektorske podpore udeležencem, v smislu zagotavljanja podpore, ki ni ozko povezana zgolj z učno pomočjo, temveč tudi s podporo, ki je povezana s premagovanjem situacijskih in sistemskih ovir s katerimi se soočajo. Potrebno je medinstitucionalno povezovanje.

2. Udeleženci, ki se udeležujejo programa OŠO se med seboj razlikujejo po izobraževalnih potrebah, življenjskem položaju, pa tudi glede motivov in motiviranosti za vključitev in dokončanje programa. Organizatorji opozarjajo na notranje ovire udeležencev, ki se odražajo kot splošne učne težave, nerazumevanje jezika, alfabetska nepismenost, moteče vedenje, opuščanje ali zanemarjanje učnih obveznosti, konflikti znotraj učne skupine. Vse podpore, ki jo potrebujejo, izvajalske organizacije ne morejo zagotoviti same, ker zato nimajo strokovnih kompetenc, pa tudi ne z vidika števila andragoških delavcev, ki se posvečajo programu. Večina vprašanih ob delu organizatorja, opravlja tudi druge vloge v izvajalski organizaciji. Naloge, ki so jih dolžni izvršiti so kompleksne in strokovno zahtevne. Priprava osebnih izobraževalnih načrtov, ki bi naj bili hkrati izhodišče za pripravo izvedbenega načrta je kompleksno strokovno delo, ki zahteva čas in znanje. Izvajalci pričakujejo navodila za izvajanje programa, ki pa jih je, ob upoštevanju zelo raznolikih potreb udeležencev in v pogojih v katerih poteka program OŠO le deloma mogoče pripraviti v naprej in enotno za vse, zato je potreba po sodelovanju med izvajalci znotraj stanovskih združenj in andragoških aktivov povsem pričakovana in utemeljena.
3. Ovire s katerimi se soočajo udeleženci so večplastne in z vidika kakovosti življenja in izobraževanja zanje različno pomembne. Ena ovira lahko poraja ali okrepi drugo oviro, zato je potrebno poudariti, da so kategorije v katere razvrščamo udeležence le delovne, ki omogočajo premisliti o potencialnih potrebah udeležencev. Na ravni osebne obravnave pa je ovire pomembno prepoznati, določiti prioritete in pomagati udeležencem pri njihovem preseganju. Vsekakor jih ni mogoče razrešiti le z učno pomočjo v ožjem smislu, npr. z inštrukcijami, temveč zahtevajo celovito andragoško obravnavo, ki zahteva sodelovanje med različnimi strokovnjaki in ustanovami. Če nekdo nima prostora za učenje, je težko pričakovati, da bo uspešen pri samostojnem učenju ali, da bo izpolnil vse šolske obveznosti. V izvedbenem načrtu je potrebno zagotoviti prostor za učenje in v svetovalnem pogovoru skupaj z udeležencem premisliti, o morebitnih drugih ukrepih in virih pomoči pri preseganju ovir. Podobno je z drugimi ovirami, če je nekdo kronični bolnik, bodo njegovo izobraževanje zagotovo ovirale ali upočasnile epizode bolezni. Če ima udeleženec slabe učne navade, bo pri samostojnem učenju potreboval izdatno pomoč – pri načrtovanju in osmišljanju učenja, pa tudi z vidika temeljnih spretnosti kot je npr. branje, organiziranje in umeščanje izobraževanja v življenjski potek osebe. Nepoznavanje ali ignoriranje ovir s katerimi se soočajo udeleženci v življenju škodljivo vpliva, ne le na njihovo uspešnost v izobraževanju, pač pa tudi na uspešnost in učinkovitost programa.
4. Našo pozornost je pritegnila struktura organizatorjev, ki delujejo v programu glede na izkušnje, ki jih imajo s programom OŠO. Skoraj polovica vseh ima največ pet let delovnih izkušenj. Upošteva jo različno število vlog, ki jih razen izjem opravljajo v organizaciji, število udeležencev in potreb, ki jih izražajo, pa tudi ugotovitve Evalvacije iz 2012, da so učitelji v programu OŠO zaposleni pretežno honorarno, se postavi vprašanje, kako kakovostno lahko izvršujejo naloge povezane s programom. Hkrati s tem tudi vprašanje njihove(pre) obremenjenosti. Kaj je vzrok za relativno visok delež najmanj izkušenih, ki se ukvarjajo s programom. Med morebitnimi razlogi je potrebno premisliti tudi način financiranja programa, čeprav so bili odgovarjajoči s finančno podporo načeloma zadovoljni. Pravilnik o standardih in normativih za financiranje in izvajanje javne službe na področju izobraževanja odraslih (Uradni list RS, št. 180/20), razen izjem, to je na narodnostno mešanih območjih (materni jezik italijanščina in madžarščina), ne upošteva specifičnih potreb posameznih udeležencev ali



učnih skupin. Te so prisotne pri večini udeležencev, npr. odrasli, katerih materinščina je romščina, migranti, ki ne razumejo slovenskega jezika in druge specifične potrebe. Obračunski element za vse strokovne delavce v programu OŠO je 39. plačni razred, ki se ga s sklepom ministra uskladi s povprečnim plačnim razredom učiteljev v osnovni šoli po vsakih treh letih izvajanja programa osnovne šole za odrasle, če je povprečje plačnih razredov višje od 39. plačnega razreda. Sklepamo lahko, da je ob relativno nizko določenem plačnem razredu za delo v programu OŠO težko pridobiti specialiste ali strokovnjake, ki bi lahko nudili specifično strokovno pomoč, ki jo potrebujejo udeleženci (in andragoški delavci), saj njihovo delo v poprečju ovrednoteno višje. Odrasli v programu OŠO hkrati niso upravičeni do systemske individualne strokovne podpore v drugih ustanovah, čeprav bi jo potrebovali (npr. pri specifičnih učnih težavah). V razmerah v kakršnih deluje program OŠO adekvatno zunanjo podporo lahko zagotovijo le redke izvajalske organizacije pa še te za omejeno število udeležencev. Čeprav gre za širše politično vprašanje, ki zadeva položaj ranljivih odraslih v izobraževanju, se v programu OŠO še dodatno zaostri, saj je del javne službe in edini program za odrasle po katerem se pridobi formalna izobrazba, ki je hkrati tudi temeljna pravica, ki izhaja iz Ustave R Slovenije.

5. Rezultati analize kažejo na to, da so izvajalci v pogledu razvijanja kakovosti ali pri reševanju konkretnih strokovnih vprašanj bolj kot ne, prepuščeni samim sebi. Zadovoljstvo s svetovalno podporo pri izvajanju programa je nizko. Razumeti je mogoče, da izvajalci zaznavajo zapostavljenost programa v primerjavi z drugimi (formalnimi) izobraževalnimi programi. Navajamo nekatera avtentična sporočila odgovarjajočih, ki hkrati odsevajo splošno klimo in občutja med izvajalci programa :
  - *„Osnovna šola za odrasle je za širšo in strokovno javnost neobstajajoča. Ni didaktičnega gradiva za odrasle, izvajalci so prepuščeni sami sebi in svoji iznajdljivosti. Struktura udeležencev, ki obiskujejo ošo od 1. do 4. razreda se je v zadnjih letih popolnoma spremenila, saj so to tujci, ki so nepismeni v svojem jeziku, nimajo učnih navad in imajo posledično znatne težave tudi pri učenju slovenščine. Zagotovo zanje na tržišču ni primerne gradiva ne v papirnati, ne v elektronski obliki. Ne vem točno, kaj naj bi predstavljalo podporo in tehnološko podporo, ampak je po mojem mnenju ni. Na posvetih je izobraževanje odraslih OŠO po navadi potisnjeno v kot oziroma niti ni omenjeno.“*
  - *„Ta program je pač nekakšen stranski rokav slovenskega šolstva, vedno na obrobju, brez ustrezne strokovne podpore, prenova skupaj s pripravo gradiv pa se zaustavi, ko pride do financiranja. Je izredno kompleksen program, ki bi potreboval posebno strokovno pomoč in družbeno podporo, celostno, kadrovsko, vsebinsko ...“*
  - *„V Sloveniji je še vedno zelo visok delež prebivalstva z nedokončano osnovnošolsko izobrazbo. ..premalo je poudarka na skupni promociji in motivaciji za vključitev v program ošo. .. zelo veliko je dokumentacije, ki ni enotna (vpisni listi, oin, ...) in vse preveč imamo aplikacij, ki ne omogočajo povezovanje med njimi (večkratno vpisovanje istih podatkov v različne aplikacije)... gradiva imajo učitelji vsak svojega in s tem tudi teste... bolje bi bilo, če bi bila področna skupina, ki skrbi za enotno gradivo in ki vsako leto pripravijo popravke dopolnitve gradiv in s tem tudi teste.“*
  - *„...potrebovali bi supervizijo za učitelje in organizatorje izobraževanja, ... ni pravilnika o dokumentaciji, ...dobrodošla bi bila aplikacija kjer bi imeli oin, spremljave, evalvacije ...“*

*prilagojeno gradivo, ...potrebna je dodatna podpora za udeležence ošo oz. višje št ur...glede na potrebe vključenih oseb“*

Vsled podatkom, ki smo jih pridobili z analizo menimo, da je potreben širši strokovni premislek o položaju udeležencev in izvajalskih organizacij na nivoju nacionalne kurikularne preнове. Gre za najbolj ranljive skupine odraslih prebivalcev Slovenije. Znotraj tega je potrebno je pripraviti nov program OŠO, ki bo omogočal realizacijo ciljev osnovnega izobraževanja, kakor je opredeljeno v formalnih dokumentih R Slovenije.

Nekatere potrebe in ovire s katerimi se srečujejo udeleženci OŠO bi zahtevale medsektorsko obravnavo ali razširjen strokovni pristop, tudi širšo in specializirano andragoško obravnavo v kontekstu OŠO. Tega ljudske univerze v dani situaciji ne morejo zagotoviti same. V okviru izobraževanja odraslih bi bilo potrebno določiti standarde kakovosti in normative, ki bi strokovnim delavcem, ki delajo z ranljivimi skupinami odraslih zagotovile primeren delovni položaj – tako v pogledu delovne obremenitve in potrebne podpore pri reševanju zapletenih vprašanj ( npr. supervizija), kot v pogledu sistemizacije delovnih mest, ki omogočajo napredovanje. V tem pogledu je status ljudske univerze nejasno definiran, saj na za ta področja formalno nima opredeljene nikakršne podpore, prav tako pa tudi ne specifičnih delovnih mest (kadrovskih pogojev), ki bi omogočala zaposlitev dodatnih strokovnjakov, ki bi udeležencem lahko nudili pomoč. Potrebno bi bilo povečati število strokovnjakov, ki so financirani iz naslova javne službe. Razmisliti bi bilo potrebno o možnosti ustanovitve mobilnih ekip strokovnjakov (terensko delo, angl. outreach), ki bi lahko nudili pomoč udeležencem in zaposlenim.

Status odraslih udeležencev v OŠO je z vidika potrebnih pomoči slabo artikuliran. Odrasli udeleženci, ki bi potrebovali sistemsko podporo (npr. pri ugotavljanju specifičnih učnih težav), do tega niso upravičeni, prav tako ne do pomoči, ki bi temu sledil. Upoštevajoč ranljivosti odraslih, ki se vključujejo v program OŠO bi bilo potrebno zagotoviti širše in kontinuirano medsektorsko sodelovanje deležnikov, ki tem odraslim že nudijo podporo. Koalicija deležnikov bi morala biti širša in definirana na ravni sistemske podpore, ki jo lahko pridobi oseba, ne glede na to, »pri katerih vratih« je vstopila v sistem obravnave. Menimo, da bi bila taka pomoč bolj učinkovita tako z vidika osebe, kot z vidika sistema, kar potrjuje že vzpostavljena dobra praksa na področju izobraževanja odraslih – npr. v programu PUM-O.

Izobraževanje je vsekakor potrebno videti kot del rešitve preseganja neugodnega življenjskega položaja osebe, hkrati pa se je potrebno ob demografskih trendih s katerimi je soočena Slovenija zavedati, da je potrebno tem odraslim, zagotoviti tudi ustrezne pogoje, če želimo, da se bodo ustvarjalno vključili v družbo. Standard podpore udeležencem v programu OŠO je potrebno dvigniti na višjo in kakovostno kompleksnejšo raven, ki je izražena tudi v večjem obsegu finančnih sredstev, ki so temu namenjena v nacionalnem proračunu.

## Viri

Možina, E., Mirčeva, J., Zagmajster, M., Žalec, N., Kos Knez, S., Žakelj, A., Poznanovič, M., Vičar, M., Bačnik, A., Lilek, D., Božič, S., Kogoj, B., Velikonja, M., Košak Babuder, M., Golob, A., Kavkler, M., Koren, G., Štukelj, M. (2012). **Evalvacija Osnovne šole za odrasle**. URN:NBN:SI:DOC-CQH8SJPE from <http://www.dlib.si> ; dostopno na [Evalvacija OŠO 2012](#)

Možina, E. (ur.) (2016). Osnovna šola za odrasle. Podoba in Poslanstvo. URN:NBN:SI:DOC-VM4EIV39  
from <http://www.dlib.si>; ; <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-VM4EIV39>

# VPRAŠALNIK UGOTAVLJANJA POTREB IZVAJALCEV PO SYSTEMSKI PODPORI PRI IZVAJANJU PROGRAMA OŠO

## Vprašalnik

---

Kratko ime ankete:	OŠO - Potrebe izvajalcev 2021
Število vprašanj:	19
Število spremenljivk:	92
Status:	Aktivna od: 23.06.2021 Aktivna do: 15.07.2021
Avtor:	Info Acs , 22.06.2021
Spreminjal:	Info Acs , 08.07.2021

Spoštovani!

Vljudno vas prosimo, da nam odgovorite na anketni vprašalnik, ki je pred vami. Andragoški center Slovenije (ACS) želi v okviru naloge Strokovna podpora izvajalcem programa OŠO ugotoviti, kakšne so potrebe izvajalcev v zvezi s programom. Spekter potreb, ki nas zanimajo je širok in ga posebej ne zamejemo. Kljub temu pa vas prosimo, da se pri vprašanjih še posebej osredinite na potrebe, kjer menite, da vam lahko ACS nudi ustrezno strokovno pomoč. Nalogo financira Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport, zato lahko v vprašalniku sporočite tudi potrebe, ki bi jih želeli nasloviti nanj. Vaši odgovori nam bodo pomagali pri načrtovanju nadaljnjega dela na programu OŠO in pri načrtovanju ustrezne podpore izvajalcem.

Vprašalnik je anonimen, saj si želimo preišljenih in odkritih odgovorov. Posredovali smo ga organizatorkam/jem programa OŠO in direktoricam/jem izvajalskih organizacij. O rezultatih vas bomo obvestili skozi poročilo in na morebitnih skupnih dogodkih, kjer bomo o rezultatih in nadaljnjih razvojnih korakih premislili skupaj.

Za izpolnjevanje vprašalnika boste potrebovali približno 20 minut. Če imate v zvezi z anketnim vprašalnikom kakršnokoli vprašanje, se prosimo obrnite na Natalijo Žalec; T: (01) 5842 587 ali natalija.zalec@acs.si.

Zahvaljujemo se vam in vas lepo pozdravljamo.

Andragoški center Slovenije

**Q1 - Spol**

- Ženska
- Moški

**Q2 - Starost: (Ustrezno označite!)**

- do 30 let.
- 31-40 let.
- 41-50 let.
- 51-60 let.

nad 60 let.

**Q3 - Stopnja izobrazbe po SOK : (Ustrezno označite!)**

6 (Višja strokovna izobrazba)

7 (Visokošolska oz. diploma 1. stopnje UN)

8 (Univerzitetna visoka oz. Bolonjska diploma 2. stopnje - enovit magistrski študijski program)

9 (Magisterij znanosti/umetnosti)

10 (Doktorat znanosti)

**Q4 - 5. Na katerem delovnem mestu ste zaposleni v izvajalski organizaciji, ki izvaja program OŠO?(Ustrezno označite! Možnih je več odgovorov)**

Možnih je več odgovorov

direktor/ica

vodja izobraževanja odraslih/programskega področja.

organizator/ka izobraževanja odraslih.

učitelj/ica

strokovna/i sodelavka/ec

drugo:

**Q5 - Koliko let delovnih izkušenj imate na programu OŠO?**

manj kot 2 leti.

od 2 do 5 let.

od 6 do 10 let

od 11 do 15 let

od 16 do 20 let

več kot 20 let

**Q6 - Kdo razen vas, se v vaši izvajalski organizaciji (brez zunanjih sodelavcev) še ukvarja s programom OŠO? (Prosimo, označite ustrezen odgovor!)**

- S programom OŠO se ukvarjam edino jaz
- Jaz in podporno administrativno osebje
- Jaz in še ena organizator-ka izobraževanja
- Sem del širšega tima notranjih sodelavcev, ki se ukvarjajo s programom OŠO

IF (1) Q6 = [4]

**Q7 - Prosimo, napišite, kako je sestavljen tim notranjih sodelavcev - število sodelavcev in vloge, ki jih opravljajo pri programu OŠO?**

---

**Q8 - Prosimo, navedite vloge (funkcije), ki jih vi osebno opravljate v povezavi z javno službo in pri vsaki označite približen obseg delovnega časa.**

**(Če določene vloge ne opravljate, označite, da vloge ne opravljate)**

	1 - Te vloge ne opravljam	2 - Približno četrtno delovnega časa	3 - Približno polovico delovnega časa	4 - Približno tri četrtnine delovnega časa	5 - To je moja edina vloga - ves delovni čas
Organizator programa OŠO	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Svetovalec ISIO	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Svetovalec v SSU	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Učitelj-ica v programu OŠO	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Drugo:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

**Q9 - V katero kohezijsko regijo sodi vaša izvajalska organizacija?**

- v vzhodno kohezijsko regijo
- v zahodno kohezijsko regijo

**Q10 - Koliko udeležencev se je udeležilo programa OŠO v vaši izvajalski organizaciji med leti 2018 in 2020?**

	do 30	od 31 do 50	od 51 do 100	od 101 do 150	več kot 150
V letu 2018	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
V letu 2019	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
v letu 2020	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

**Q11 - 6. Kaj vam najprej pride na misel ob vprašanju o potrebah izvajalcev programa OŠO? Prosimo, napišite prve tri asociacije!**

---

**Q12 - Kako ste bili do sedaj zadovoljni s podporo izvajalcem program OŠO? (Označite odgovor, ki najbolj odraža vaše mnenje!)**

	1 - Podpora je odlična	2- Podpora je ustrezna	3 - Nekateri stvari bi bile lahko bolj urejene, sicer je podpora ustrezna	4 - Razen nekaterih izjem, je podpora šibka	5 - Ne, podpora izvajalcem ni zadostna	6- Ne znam odgovoriti
Splošno zadovoljstvo s podporo izvajalcem OŠO	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tehnološka podpora pri izvajanju OŠO	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Finančna podpora pri izvajanju OŠO	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Možnost strokovnih konzultacij v povezavi s kurikularnimi v	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>



prašnji OŠO  
(npr. cilji,  
predmetniki,  
vključevanje  
različnih skupin  
odraslih ipd.)

Strokovno  
spopolnjevanje  
učiteljev in  
organizatorjev  
OŠO

Umeščenost  
problematike  
OŠO na  
strokovne  
posvete in širše  
razprave pri  
iskanju rešitev

Pravno  
(zakonsko in  
podzakonsko)  
urejanje  
programa OŠO

Umeščanje  
programa OŠO  
v vzgojno-  
izobraževalni  
sistem R  
Slovenije

Povezanost in  
sodelovanje  
med deležniki  
OŠO

Sistemska  
podpora  
udeležencem  
programa OŠO

Drugo (prosimo,  
navedite)

<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

**Q11\_2 - Prosimo, za kratko in strnjeno pojasnilo vaših odgovorov!**

**Q13 - Kako pogosto se v program OŠO v vaši izvajalski organizaciji vključujejo skupine odraslih z naslednjimi lastnostmi? (Označite ustrezen odgovor!)**

	Prevladujoče	Pogosto	Občasno	Redko	Nikoli	Brez odgovora
Mladostniki med 15. in 18. letom, ki jih je v program napotila šolska svetovalna služba , ker niso uspešno končali programa OŠ	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Mlajši odrasli do 26 let, ki jih je v program napotil zavod za zaposlovanje	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Odrasli 45 +, ki jih je v program napotil zavod za zaposlovanje	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Zaposleni, ki jih je v program napotil delodajalec	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Zaposleni 45+, ki jih je v program napotil delodajalec	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Odrasli, ki ne razumejo slovenščine	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Odrasli s splošnimi učnimi težavami	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Odrasli s specifičnimi	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

učnimi  
težavami

Odrasli, ki so alfabetsko nepismeni v latinici	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Odrasli brez dokazil o izobrazbi	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Pripadniki narodnostnih manjšin v Sloveniji	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Pripadniki romske etnične skupnosti	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Udeleženci s slabimi bivanjskim in/ali gmotnim položajem, ki jih ovira pri izobraževanju	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Udeleženci s posebnimi potrebami	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Udeleženci s težavami v duševnem zdravju	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Odrasli na prestajanju zaporne kazni	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Udeleženci z mednarodno ali subsidiarno zaščito ali s statusom begunca	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Odrasli, ki so končali Osnovn o šolo s	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

prilagojenim  
programom

**Q14 - Prosimo, opredelite morebitne značilnosti odraslih, ki v prejšnjih opisih niso zajete, pa se prevladujoče ali pogosto vključujejo v program OŠO v vaši izvajalski organizaciji.**

---

**Q22\_2 - Ali se pri andragoški obravnavi udeležencev soočate z ovirami, ki pomembno vplivajo na kakovost vašega dela, pa jih sami ne morete preseči? Če, da, prosimo, izberite največ tri, ki so za vas najtežje premostljive.**

Možnih je več odgovorov

- Ne, ni ovir
- Da, ovire so povezane z odsotnostjo strokovne pomoči, ki bi jo udeleženci potrebovali (npr. SUT, zdravje, razumevanje jezika)
- Da, ovire so povezane z odsotnostjo materialne pomoči, ki bi jo udeleženci potrebovali pri izobraževanju (situacijske ovire)
- Da, ovire so povezane z odsotnostjo ustreznih učnih virov
- Da, ovire so povezane s predmetnikom in učnimi načrti programa OŠO
- Da, ovire so povezane s težavami pri zagotavljanju ustrezno usposobljenih učiteljev
- Da, ovire so povezane s financiranjem programa OŠO
- Da, ovire so povezane z logistično podporo (npr. pretok informacij med deležniki, pridobivanje, dostopnost in uporaba podatkov, dokumentiranje in dokumentacija ipd.)
- Da, ovire so povezane z neustrezno tehnološko (digitalizirano) podporo izvajanju programa
- Da, ovire so povezane z odnosi med deležniki programa
- Da, ovire so povezane s prepoznavnostjo programa
- DA, druge ovire

IF (3) Q22\\_2 = [Q22\_2b, Q22\_2c, Q22\_2d, Q22\_2e, Q22\_2f, Q22\_2g, Q22\_2h, Q22\_2i, Q22\_2j, Q22\_2k, Q22\_2l] ( Da )

**Q15 - Prosimo, kratko pojasnite izbrane odgovore in/ali navedite še druge ovire (težave) , ki niso bile navedene, pa bi pri njihovi obravnavi potrebovali zunanjo pomoč! Navedite tudi, od koga pričakujete pomoč.**

---

**Q16 - V okviru javne službe na področju IO je predviden razvoj digitalnih orodij (aplikacij), ki bi podpirale izvajanje dejavnosti, komuniciranje in omogočile njihovo spremljanje. Kakšna so vaša priporočila za razvoj aplikacije OŠO? Katere sestavine bi morala vsebovati in kako pomembne so po vašem mnenju ? (Ustrezno označite!)**

	1 - zelo pomembno	2 - pomembno	3 - manj pomembno	4 - nepomembno	5 - nimam mnenja
Registracija in vpis udeležencev v program	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Oblikovanje , spremljanje in vrednotenje osebnega izobraževalnega načrta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Oblikovanje in urejanje urnikov po učnih skupinah in učiteljih	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Komuniciranje med udeleženci	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Komuniciranje med posameznim udeležencem in učitelji (strokovnimi delavci)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Dostop udeležencev do digitalnih učnih gradiv	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Sumarno zbiranje podatkov za pripravo poročil financerju	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Registracija zainteresiranih udeležencev za vpis	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Obveščanje udeležencev pred, med in po udeležbi v programu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Drugo:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

**Q17 - Kakšno podporo pričakujete od Andragoškega centra Slovenije pri izvajanju OŠO v prihodnosti? Prosimo, označite tudi stopnjo prioritete (1- najbolj, 5 -ni prioriteto)?**

	1	2	3	4	5
Posodobitev ali priprava novega programa OŠO	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Priprava enotne dokumentacije za izvajanje in spremljanje OŠO	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Podporne dejavnosti pri animiranju udeležencev za vpis v program OŠO	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Podpora pri spopolnjevanju učiteljev in drugih strokovnih delavcev	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Drugo:	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

IF (4) Q17d = [1, 2, 3, 4, 5]

**Q18 - Prosimo, predlagajte vsebine spopolnjevanja (in morebitne izvajalce) za vaše učitelje in druge strokovne delavce v programu OŠO, ki so ali bodo aktualne v naslednjih dveh letih.**

---

**Q19 - Ali bi nam v zvezi s potrebami izvajalcev programa OŠO želeli sporočiti še kaj, kar vas nismo vprašali? Prosimo, napišite!**

---